ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΕΤΑΡΤΗ 25 ΙΟΥΝΙΟΥ 2014
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

α. Εκλεκτικοί → **Σελ. 77**

β. Στρατιωτικός Σύνδεσμος → **Σελ. 86 – 87, 88 «Το 1909 συντελείται μια τομή … μέσω της Βουλής.» και«Στις 15 Μαρτίου 1910 … έχοντας επιτύχει τις επιδιώξεις του.».**

γ. Σύνταγμα της Κρητικής Πολιτείας(1899) → **Σελ. 207, 208 «Το Σύνταγμα της Κρητικής Πολιτείας … τέθηκε αμέσως σε εφαρμογή.» και «Το Σύνταγμα της Κρητικής Πολιτείας … στο έργο της διοίκησης.»**

ΘΕΜΑ Α2

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη Σωστό ή Λάθος δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

α. Η ήττα της Ρωσίας στον Κριμαϊκό πόλεμο συνέβαλε στην αποδυνάμωση του ρωσικού κόμματος, το οποίο σταδιακά εξαφανίστηκε από την πολιτική σκηνή της Ελλάδας. **Σ → Σελ. 75**

β. Με πρωτοβουλία της Κοινωνίας των Εθνών(ΚΤΕ), τον Σεπτέμβριο του 1923 ιδρύθηκε ένας αυτόνομος οργανισμός με πλήρη νομική υπόσταση, η Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής, με έδρα την Αθήνα. **Λ → Σελ. 153**

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

γ. Η Συμφωνία της Άγκυρας(Ιούνιος 1930) προέβλεπε και την αμοιβαία απόσβεση των οικονομικών υποχρεώσεων μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας. Σ → Σελ. 161

δ. Ο 20ός αιώνας βρήκε τον ελληνισμό του Πόντου να έχει θεαματικό προβάδισμα, συγκριτικά με τις άλλες εθνότητες της ευρύτερης περιοχής, στον οικονομικό και τον πνευματικό τομέα. Σ → Σελ. 248

ε. Ο Γερμανός Καραβαγγέλης διαπραγματεύθηκε με τους Αρμένιους, καθώς επίσης και με τους μουσουλμάνους του Πόντου, μια μορφή συνομοσπονδίας. Λ → Σελ. 251

ΘΕΜΑ Β1

Πώς επέδρασε η καθιέρωση της καθολικής ψηφοφορίας, με το ελληνικό Σύνταγμα του 1844,

α) στην πολιτική και κομματική δράση,

Σελ. 72: «Το δικαίωμα της καθολικής ψηφοφορίας δημιούργησε νέους όρους για την πολιτική και κομματική δράση ... μικρού βαθμού ανάπτυξης της ελληνικής κοινωνίας» και

β) στον κοινοβουλευτισμό;

Σελ. 72 – 73: «Όμως ανεξάρτητα από τις επιδράσεις δυτικών προτύπων... προοδευτικά – συντηρητικά»

ΘΕΜΑ Β2

Ποια ήταν η εξέλιξη του Κρητικού Ζητήματος από τη 14η Φεβρουαρίου 1913 μέχρι και την 1η Δεκεμβρίου του ίδιου έτους;

Σελ. 220: «Στις 14 Φεβρουαρίου 1913 αφαιρέθηκαν ... 7 ΗΜΕΡΑΙ ΕΤΗ ΑΓΩΝΙΑΣ»

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα, να παρουσιάσετε:

α) τις αντιλήψεις του Χ. Τρικούπη όσον αφορά το κράτος, τη διοίκηση και την οικονομία, αντιπαραβάλλοντάς τες με τις αντίστοιχες του πολιτικού του αντιπάλου Θ. Δηλιγιάννη → **Σελ. 80 «Το τρικουπικό κόμμα ήδη από το 1875 ... δικτύου της χώρας» .**

Οι απόψεις του Χαρίλαου Τρικούπη για την οικονομία και την ανάπτυξη καταγράφονται στο **ΚΕΙΜΕΝΟ Α.** Στις 26 Φεβρουαρίου του 1882 η νέα Βουλή άρχισε τις εργασίες της και ο νέος πρωθυπουργός στον προγραμματικό του λόγο έκανε σαφείς τις προθέσεις του. Ο κύριος στόχος του ήταν η ανόρθωση της χώρας. Για να συμβεί αυτό έπρεπε, όπως και η κοινωνία το επιζητούσε, να περιοριστούν οι αυθαιρεσίες του ελληνικού κράτους απ' όπου κι αν προέρχονταν (Ἡ κοινωνία ζητεῖ φραγμοὺς κατὰ τῶν ὑπερβασιῶν τῆς κυβερνήσεως, κατὰ τῶν ὑπερβασιῶν παντός ἰσχύοντος, κατὰ τῶν ὑπερβασιῶν τῆς Βουλῆς). Στην οικονομία, πρέπει να επιδιώκει το κράτος την πολιτική εκείνη που θα οδηγήσει όχι στην επίδειξη πλαστών στοιχείων αλλά πραγματικών (Ὅ,τι πρέπει νὰ ἐπιζητῶμεν σήμερον εἶναι οὐχὶ ἐπίδειξις πλαστοῦ ἰσοζυγίου, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐπιζητῶμεν σήμερον ἐν τῇ πολιτικῇ τοῦ κράτους τὴν ὁδόν, ἥτις θέλει φέρει εἰς τὸ ἰσοζύγιον, εάν εμμείνωμεν ακραδάντως ἐν αὐτῇ.). Σύμφωνα με τον Χ. Τρικούπη, στη διαχείριση των οικονομικών ο σκοπός πρέπει να είναι η ελάττωση των δαπανών, κατά τέτοιο τρόπο όμως, που να μην εμποδίζει την ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων και την αύξηση των εισοδημάτων του κράτους. Θεωρούσε πως έπρεπε με κάθε τρόπο να αναπτυχθή και στην Ελλάδα η βιομηχανία, όπως και να ενισχυθεί το συγκοινωνιακό δίκτυο της χώρας.

Από την άλλη πλευρά → Σελ. 81 «Οι αντίθετοι με την πολιτική του Τρικούπη ... παραδοσιακές παραγωγικές δραστηριότητες.» Το δημοσιονομικό πρόγραμμα του Δηλιγιάννη, που περιγράφεται στο **ΚΕΙΜΕΝΟ Β,** περιστρέφεται γύρω από δύο

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

άξονες οι οποίοι παραμένουν ίδιοι σε όλα τα προγράμματα του δηλιγιαννισμού της περιόδου 1885 – 1905. Από τη μια πλευρά, μείωση των δημοσίων δαπανών που θα έχει ως συνέπεια τον περιορισμό των φόρων. Αυτό θα οδηγήσει στην σταδιακή αύξηση της παραγωγής από όλους τους παράγοντες του ενεργού πληθυσμού. Από την άλλη αναπτύσσεται η έννοια της εθνικής εργασίας μέσα σε πλαίσια κρατικής πολιτικής λιτότητας που αφορά και τον τομέα των κρατικών δαπανών αλλά και τον φορολογικό τομέα. Έτσι το κοινωνικό σώμα θα βρίσκεται σε στενή συνεργασία με το κράτος χωρίς ταξικές διακρίσεις…

β) τις προσπάθειες που κατέβαλλε ο Χ. Τρικούπης, ως πρωθυπουργός, για την υλοποίηση αυτών των αντιλήψεων. → **Σελ. 80 «Για την υλοποίηση αυτού του προγράμματος … επενδύσεις.»** Η προσήλωση του Χ. Τρικούπη στην υλοποίηση του έργου του, πιο συγκεκριμένα στην βελτίωση του συγκοινωνιακού δικτύου, και των συνεπειών της παρουσιάζεται στο **ΚΕΙΜΕΝΟ Γ.** Αναλυτικά: για την κατασκευή των σιδηροδρόμων οι πόροι αντλήθηκαν σε ποσοστό 68% από τα δάνεια ενώ το 74% προήλθε από τις διεθνείς χρηματαγορές. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την υπερβολική επιβάρυνση των φορολογουμένων. Τα μερίσματα τωνμετοχών δεν επιβαρύνονταν, τα έσοδα από το κεφάλαιο και τα κέρδη των τραπεζών φορολογούνταν επίσης ελάχιστα προκειμένου να υπάρχει κίνητρο για μεταφορά κεφαλαίων στην Ελλάδα. Έτσι όλο το βάρος έπεσε στους έμμεσους φόρους. Δεν υπήρχε φορολογική δικαιοσύνη. Το ποσοστό των έμμεσων φόρων στα δημόσια έσοδα αυξήθηκε από 50% το 1863 σε 68% το 1890 ενώ το ποσοστό των εσόδων από τη φορολογία των αγροτικών προϊόντων μειώθηκε στην ίδια περίοδο από 48% σε 22%. «**Οι τρικουπικοί ακολούθησαν με συνέπεια το πρόγραμμα το οποίο όμως είχε ως αποτέλεσμα την εξάντληση των φορολογουμένων και την υπερβολική επιβάρυνση του προϋπολογισμού. Το 1893 το κράτος κήρυξε πτώχευση.**

Μέχρι τη δεκαετία του 1870 … των αιτημάτων αυτών ήταν ο Χαρίλαος Τρικούπης.»

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

ΘΕΜΑ Δ1

Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα, να αναφερθείτε:

α) στις μεθοδεύσεις των Τούρκων εναντίον των Μικρασιατών Ελλήνων, κατά τον πρώτο διωγμό, το 1914,

Σελ. 138 – 139: «Τους πρώτους μήνες του 1914 – και όσοι συνελήφθησαν, εκτελέστηκαν.»

«Τους πρώτους μήνες του 1914 έγιναν αθρόες μεταναστεύσεις Μουσουλμάνων … δολοφονίες σε βάρος των Ελλήνων. » Στα παραθέματα **Α** (Félix Sartiaux, *Η Ελληνική Μικρασία)* και **Β** (George Horton, *Η μάστιγα της Ασίας)* δίνονται περισσότερες πληροφορίες για την κατάσταση που διαμορφώθηκε εκείνη την περίοδο. Η εχθρικές ενέργειες **(Κείμενο Α)** εξελίχθηκαν σε δύο φάσεις. Η *πρώτη φάση* εξελίσσεται μεταξύ Μαΐου και Ιουλίου του 1914, δύο μήνες πριν από την έκρηξη του Ευρωπαϊκού πολέμου. Οι καταστροφές είχαν μεγαλύτερη ένταση στις αρχές Ιουνίου. Κατά την *δεύτερη φάση* η ένταση κλιμακώνεται και αυτό αποδεικνύεται από τους αριθμούς. Οι μέθοδοι είναι διαφορετικές. Ο πληθυσμός που είχε υποστεί διώξεις πάσης φύσεως μεταξύ Μαΐου και Ιουλίου κυμαινόταν μεταξύ 150.000 έως 200.000 ενώ κατά τη δεύτερη περίοδο κυμαινόταν μεταξύ 700.000 έως 800.000 ανθρώπων. Οι πληθυσμοί αυτοί δεν κατέφυγαν στην Ελλάδα, και πολλοί εξ αυτών χάθηκαν… Κινδύνευσε και η Σμύρνη. Οι διωγμοί αυτοί , η βία και η τρομοκρατία κατά των Ελλήνων κατά μήκος της μικρασιατικής ακτής δεν απέσπασαν την προσοχή της Δύσης **(Κείμενο Β).** Παρ΄όλα αυτά είχαν όλα τα χαρακτηριστικά ενεργειών που επέβαλλε η «στρατιωτική ανάγκη». Αυτή ήταν η πεποίθηση των Τούρκων και Γερμανών συμμάχων τους κατά τη διάρκεια του πολέμου.

Μία από τις πόλεις που καταστράφηκαν ήταν η Φώκαια,η «μητέρα της Μασσαλίας». Η Μασσαλία ιδρύθηκε από Έλληνες αποίκους κατά την αρχαιότητα. Η καταστροφή της προκάλεσε μεγάλη συγκίνηση. Ο κ. Mancient, αυτόπτης μάρτυρας, περιγράφει τη φρίκη που έζησαν οι κάτοικοι, με τις λεπλασίες οργανωμένων συμμοριών στην

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

πόλη και τον τρόμο των χριστιανών που προσπαθούσαν με κάθε τρόπο να σωθούν καταφεύγοντας στην προκυμαία. Οι βάρκες είχαν εξαφανιστεί και ο πανικός επικράτησε. Αναφέρεται χαρακτηριστικά το παράδειγμα μητέρας και παιδιού που πνίγηκαν σε 60 εκατοστά νερό. **«Το Οικουμενικό Πατριαρχείο κήρυξε ...εκτελέστηκαν.»**

β) στις συνθήκες που βρήκαν οι πρόσφυγες στη πατρίδα τους κατά την παλιννόστηση

Σελ. 143: «Οι συνθήκες που βρήκαν στην πατρίδα τους ... θα έπαιρναν πάλι το δρόμο της προσφυγιάς.

«Οι συνθήκες που βρήκαν στην πατρίδα τους ήταν άσχημες ... να αποκατασταθούν στα σπίτια τους και τις ασχολίες τους» Οι συνθήκες περιγράφονται χαρακτηριστικά στο **Κείμενο Γ.** Η πρόσφυγας Άννα Παρή δίνει τη μαρτυρία της για το τι αντιμετώπισαν με την επιστροφή στην πατρίδα της , στο χωριό της, το Αδραμύττι. Κατεστραμμένο το χωριό, σπίτια ετοιμόρροπα, δρόμοι βρώμικοι. Καμιά σχέση με τον τόπο που άφησαν φεύγοντας. Παρ' όλα αυτά, έδιωξαν τους Τούρκους Βόσνιες πρόσφυγες και ξεκίνησαν να ξαναφτιάχνουν το σπίτι τους. Ο τόπος βρισκόταν πια υπό ελληνική κατοχή και έτσι και οι Τούρκοι ήταν φιλικοί μαζί τους. Πολλοί τους προσέγγισαν ,πλήρωσαν τα παλιά χρέη τους γιατί πίστευαν πως αυτή θα είναι η νέα κατάσταση. **«Οι ειρηνικές όμως μέρες δεν κράτησαν πολύ... δρόμο της προσφυγιάς.»**

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

Οι απαντήσεις είναι ενδεικτικές και εναπόκεινται στην κρίση των μαθητών

Επιμέλεια: Σκάνια Αθηνά